EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 3501/09
Muzaffer TEKİN / Türkiye

Başkan
Guido Raimondi,
Yargıçlar
András Sajó,
Nebojša Vučinić,
Egidijus Kūris,
Robert Spano,
Jon Fridrik Kjølbro
ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü*Stanley Naismith'in katılımıyla 18 Kasım 2014 tarihinde Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), yukarıda anılan 10 Ocak 2009 tarihli başvuruyu göz önünde bulundurarak yapılan müzakereler neticesinde aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAYLAR

1.Başvuran Türk Silahlı Kuvvetleri'nden emekli Yüzbaşı Muzaffer Tekin, Türk vatandaşı olup 1950 doğumludur ve İstanbul'da ikamet etmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [Bundan böyle "Mahkeme" olarak anılacaktır.] önünde İstanbul'da görev yapan avukat S.Kadıgil tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın Koşulları

2. Başvurunun kendine özgü koşulları, başvuran tarafından ifade edildiği şekilde aşağıdaki gibi özetlenebilir.

1. Ergenekon örgütü

.

3. 2007 yılında, Istanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, *“Ergenekon”* isimli suç örgütü üyesi oldukları iddia edilen kişiler hakkında hükümeti cebir ve şiddet kullanarak devirmeyi amaçladıkları iddiasıyla soruşturma başlatmıştır. Savcılığa göre, sanıklar, toplumda tanınmış kişilere yönelik suikast, yüksek yargı organlarının binaları veya kutsal mekanlar gibi hassas yerlere bombalı suikastlar düzenlemek gibi provokasyon eylemleri planlamış ve gerçekleştirmişlerdir. Sanıklar, bu yolla toplum genelinde bir korku ve panik atmosferi yaratmayı amaçlamış ve bu sayede bir güvensizlik ortamı oluşturarak, askeri darbe yolunu açmayı hedeflemişlerdir.

4. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı birçok iddianame ile, aralarında general ve diğer subayların, istihbarat servisi görevlilerinin, iş adamlarının, politikacı ve gazetecilerin de bulunduğu çok sayıda kişi hakkında İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi’nde kamu davaları açmıştır. Savcılık söz konusu kişileri bilhassa Ceza Kanunu’nun 312. maddesi gereğince cezası müebbet hapis olan demokratik anayasal düzeni yıkmayı hedefleyen bir darbe planlamakla itham etmiştir.

5. İddianamede, *Ergenekon* adındaki yasadışı örgütün varlığını ortaya koyan ilk izlerin, 2007 yılının Haziran ayında gerçekleştirilen aramada bulunan, İstanbul Ümraniye’deki gizli silah deposunun olduğu (burada 27 adet taarruz el bombası ele geçirildiği) belirtilmektedir. Aynı soruşturma çerçevesinde gerçekleştirilen birçok arama esnasında, örgütün hiyerarşik yapısını ve cebren Hükümeti devirmeyle ilgili planlarını gün ışığına çıkaran birçok delil unsuruna el konulmuştur.

6. Bu dava çerçevesinde sunulan iddianamelerde, savcılık, Ergenekon’un hiyerarşik yapısına göre, askerlerin örgütün baş aktörleri olarak kabul edildiğini ve sivillerin daha ziyade lojistik ve finansal destek sağlamak ve propaganda yapmak ile görevlendirildiğini ifade etmiştir.

7. Ayrıca, savcılığa göre, suç teşkil eden bu örgüt, bazıları ortaya çıkarılabilen faaliyetleri ve somut eylem planlarını yönetmek amacıyla kurulmuştur. Bu eylem planlarından dördü, *Kafes*, *İrtica ile Mücadele*, *Sarıkız* ve *Ayışığı* olup, gerçek anlamıyla askeri darbe öncesi safhada yürütülecek hazırlık niteliğindeki operasyonlarla ilgiliydi ve asıl hedefleri söz konusu müdahaleyi haklı göstermek amacıyla ortam hazırlamaktı. *Yakamoz* eylem planının konusu askeri darbenin uygulanmasına ilişkindi. Son olarak, *Eldiven* eylem planı, askeri darbeden sonraki safhada yürütmenin ve siyasi kurumların yeniden yapılandırılmasıyla ilgiliydi.

8. *Kafes* eylem planı, öncelikle, örgüt üyelerince dini azınlıklara mensup vatandaşlara karşı tehdit telefonları açmak ve grafitiler yapmak, bu insanların çoğunlukla yaşadığı mahallelere patlayıcılar koymak, kamuoyunda tanınan azınlık haklarını savunanlara yönelik saldırılar düzenlemek ve bununla birlikte bu azınlıktan olan iş adamları ve sanatçıları kaçırmak yoluyla şiddet eylemleri uygulanmasını öngörüyordu. *Kafes* eylem planının ikinci aşamasıysa, iktidardaki parti olan AKP’yi bu şiddet faaliyetlerini azmettirmekle sorumlu göstermek için medya organlarını manipüle etmeyi amaçlıyordu.

9. *İrtica ile mücadele* eylem planı, özellikle, AKP’nin imajını lekelemek ve kamuoyu nezdindeki desteğini kaybettirmek amacıyla medya organları yoluyla, iktidardaki parti olan AKP hakkında yalan, düzmece haberlerin yayılmasını öngörüyordu.

10. *Sarıkız* eylem planı, eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Ö.Ö tarafından kaleme alınan günlükte sunulduğu üzere, basını manipüle etmeyi ve öğrenciler ile sendika veya dernek üyeleri arasında Hükümet aleyhine protesto gösterileri düzenlemelerini ve Hükümete karşı genel hoşnutsuzluk olduğuna inandırmak amacıyla yurt genelinde afiş kampanyaları düzenlemeyi öngörüyordu. Bu eylem planı, kuvvet komutanları M.Ş.E.,A.Y., Ö.Ö, ve İ.F. tarafından hazırlanmıştır.

11. *Ayışığı* eylem planı, öncelikle, ülkenin günlük politikasında ordunun her türlü müdahaleye karşı olmakla tanınan Genelkurmay eski Başkanı Orgeneral H.Ö’yü etkisiz hale getirmeyi veya görevinden etmeyi ayrıca, iktidardaki parti olan AKP’nin bazı milletvekillerinin partilerini terk etmelerini sağlamayı da amaçlıyordu. Bu eylem planının diğer hedefi, hükümete karşı gerçekleştirilecek olan askeri darbede, dönemin Cumhurbaşkanı olan Ahmet Necdet Sezer’in desteğini almak veya onun tarafından gelecek her türlü muhalefeti etkisiz hale getirmekti.

12. *Yakamoz* eylem planı, özellikle, askeri darbe yapmayı ve hükümetin devrilmesinin ardından yeni bir idari yapının oluşturulmasını öngörmekteydi.

13. *Eldiven* eylem planı, hükümete karşı gerçekleştirilecek olan askeri darbenin başarıya ulaşmasının ardından alınacak özel tedbirleri içeriyordu. Bu plan, medyanın ve siyasi partilerin yeniden yapılandırılmasını, silahlı kuvvetlerin yeniden düzenlenmesini, yeni bir Cumhurbaşkanı seçimini, Cumhurbaşkanlığı’na bağlı kurumların yeniden düzenlenmesini ve dış politikaya yeni bir yön vermeyi konu alıyordu.

14. Savcılığa göre, ordu komutanı M.S.E.’ye ait olan CD’lerde tasvir edilen *Ayışığı*, *Yakamoz* ve

14. Savcılığa göre, Ordu Komutanlığı M.İ.Ş.'ye ait olan CD'lerde tasvir edilen *Ayışığı*, *Yakamoz* ve *Eldiven* eylem planları, bu kişi ve bazı üst düzey askerlerden oluşan ekibi tarafından hazırlanmıştı.

15. Savcılığın talebi üzerine, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi – davalar bu mahkemede açılmıştır – sanıkların çoğunun tutuklanmasına ve tutukluluk hallerinindevamına karar vermiştir.

16. İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi 5 Ağustos 2013 tarihli kararla Ergenekon davasında kararını açıklamıştır. 3 Nisan 2014 tarihinde 16.798 sayfalık gerekçeli kararını yayımlamıştır.

17. Sanıklar 5 Ağustos 2013 tarihli karara karşı temyiz başvurusunda bulunmuşlardır. Ceza yargılaması halen Yargıtay önünde derdesttir.

2. Başvuranın Tutuklanması ve Hakkında Yürütülen Ceza Yargılaması

18. A.A. isimli bir avukat, 17 Mayıs 2006 tarihinde Danıştay hâkimlerine ateş açmıştır. Bir hâkimi öldürüp, dört hâkimi yaralamıştır.

19. Emekli Yüzbaşı olan başvuran 21 Mayıs 2006 tarihinde gözaltına alınmıştır. Danıştay'a yapılan saldırıyı azmettirerek suça ortaklık etmekle suçlanmıştır.

20. Başvuranın 26 Mayıs 2006 tarihinde Ankara Cumhuriyet savcısı tarafından ifadesi alınmış ve aynı gün serbest bırakılmıştır.

21.Ankara Savcılığı 11 Temmuz 2006 tarihinde, başvuran hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir.

22. Yasadışı örgüt *Ergenekon*'a karşı yürütülen ceza soruşturmasının başlatılmasının ardından, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, söz konusu saldırının bu örgütün düzenlediği bir eylem olduğunu ileri sürmüştür.

23. İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi nöbetçi hâkimi [Bundan böyle metinde "nöbetçi hâkim" ve "Ağır Ceza Mahkemesi" olarak anılacaktır.] belirtilmeyen bir tarihte, başvuranın ev ve iş yerinde arama yapılmasına ve gerektiği takdirde, *Ergenekon* örgütüne karşı yürütülen ceza soruşturması çerçevesinde ilgili olabilecek delil unsurlarının tamamına el konulmasına karar vermiştir.

24. Başvuran 17 Haziran 2007 tarihinde, *Ergenekon* örgütüne üye olma ve örgüte yardım etme ile 17 Mayıs 2006 tarihli suikastta A.A.'ya yardım etme şüphesiyle yakalanarak gözaltına alınmıştır. Şüphelinin ev ve iş yerinde yapılan arama sırasında polis, aralarında söz konusu örgütün sözde üyesi tarafından hazırlanmış olan "Devletin Yeniden Yapılanması" başlıklı belgenin de yer aldığı çok sayıda belgeye ve diğer şüphelilerle yapılan yazışmaları içeren belgelere el koymuştur.

25. Polis karakolunda, başvuran sözde Ergenekon üyeleriyle olan bağlantıları ile ev ve iş yerinde el konulan belge ve materyaller hakkında ayrıntılı olarak sorguya çekilmiştir.

26. Başvuran, polis karakolunda ifade verdikten sonra, 19 Haziran 2007 tarihinde nöbetçi hâkim önüne çıkarılmış ve hakkındaki suçlamalar ile olay ve olgularla ilgili olarak sorguya çekilmiştir. Duruşma sonunda, hâkim, Ceza Muhakemesi Kanununun 100. maddesi gereğince ilgilinin tutuklanmasına karar vermiştir.

27. Ağır Ceza Mahkemesi, soruşturma aşamasında, başvuranın tutukluluk halinin devamına ilişkin sorunu re'sen incelemiştir. Cumhuriyet savcısının görüşünü aldıktan sonra, ilgilinin tutukluluk halinin devamına karar vermiştir.

28. Yine soruşturma aşamasında, başvuran tutukluluk halinin uzatılması kararlarına karşı çok sayıda itirazda bulunmuştur. Ağır Ceza Mahkemesi, başvuran hakkında kuvvetli suç şüphesinin varlığını, suçun niteliğini, kaçma riskini ve dosyanın içeriğini gerekçe göstererek yapılan itirazları reddetmiştir.

29. İstanbul Cumhuriyet savcısı, 14 Temmuz 2008 tarihli iddianame ile, aralarında başvuranın bulunduğu örgütün sözde üyeleri hakkında Ağır Ceza Mahkemesi önünde kamu davası açmış ve başvuranın mahkumiyetini talep etmiştir. İlgiliyi, Ergenekon'un yöneticilerinden biri olmakla ve yasaya aykırı olarak, üçüncü şahısların siyasi, felsefi ve dini görüşleri ile etnik kökenleri hakkında kişisel veriler içeren arşivler hazırlamakla suçlamıştır. Aynı zamanda, emekli Yüzbaşı olan başvuranın, örgütün baş aktörleri ile lojistik ve finansal destek sağlamak ve propaganda yapmakla görevli olan siviller arasında "köprü" rolü oynadığını ileri sürmüştür. İstanbul Cumhuriyet savcısı, başvuranı ayrıca, Danıştay hâkimlerine karşı 17 Mayıs 2006 tarihinde yapılan saldırıyı azmettirerek suça ortaklık etmekle suçlamıştır.

30. Cumhuriyet savcısı suçlamalarını, başvuranın ve suç ortaklarının ev ve iş yerlerinde yapılan aramalar sırasında el konulan belgelere, telefon dinleme kayıtları ve bazı suç ortaklarının beyanları

gibi farklı delil unsurlarına dayandırmıştır.

31. İddianamenin kabul edilmesini takiben, Ağır Ceza Mahkemesi ilk duruşmasını, Silivri -İstanbul'un şehir merkezine yaklaşık 80 km. mesafede bulunan bir semt- duruşma salonunda yapmıştır. Ağır Ceza Mahkemesi, sanıkların ve avukatlarının sayısını göz önünde bulundurarak, duruşma salonunun, davanın gereklerine daha uygun olduğu kanaatine varmış ve daha sonraki duruşmaların da bu duruşma salonunda yapılmasına karar vermiştir.

32. Başvuran, ceza yargılaması boyunca, Ağır Ceza Mahkemesi'nden birçok defa salıverilme talebinde bulunmuştur. Ağır Ceza Mahkemesi, başvuran hakkında kuvvetli suç şüphesinin varlığına, suçun niteliğine ve dosyanın içeriğine dayanarak bu talepleri reddetmiştir.

33. İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi 5 Ağustos 2013 tarihli kararla, başvuranı iddianamede belirtilen suçlar nedeniyle iki kez ağırlaştırılmış müebbet ve 117 yıl hapis cezasına çarptırmıştır.

34. Ağır Ceza Mahkemesi 10 Mart 2014 tarihinde, ilgilinin tutukluluk süresinin kanunda öngörülen azami süreyi aştığı gerekçesiyle tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmasına karar vermiştir.

35. Dosyada yer alan bilgilere göre, başvuran hakkında açılan ceza davası halen Yargıtay önünde derdesttir.

B. İlgili iç hukuk kuralları ve uygulaması

1. Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru

36. 23 Eylül 2012 tarihinde yürürlüğe giren Anayasal değişiklikler sonrasında, Türk Anayasa Mahkemesi önünde bireysel başvuru Türk hukuk sisteminde uygulamaya konulmuştur.

37. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruyu düzenleyen 6216 sayılı Kanunun somut olayla ilgili hükümleri ve Anayasa Mahkemesi İçtüzüğünün somut olayla ilgili bölümleri Mahkeme'nin *Hasan Uzun/Türkiye* ((kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 10755/13, §§ 25-27, 30 Nisan 2013) kararında yer almaktadır.

2. Anayasa Mahkemesinin tutukluluk süresi ile ilgili içtihadı

38. Anayasa Mahkemesi'nin, özgürlük hakkı ile ilgili davalar çerçevesinde verdiği karar ve hükümler Mahkeme'nin *Koçintar/Türkiye* ((kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 77429/12, §§ 15-26, 1Temmuz 2014) kararında yer almaktadır.

3. Ceza Muhakemesi Kanununun hükümleri

39. Tutukluluk, Ceza Muhakemesi Kanununun [Bundan böyle metinde "CMK" olarak anılacaktır.] 100. ve devamı maddelerinde ele alınmaktadır. 100. maddeye göre kişi, hakkında suç işlediğine dair kuvvetli şüphelerin varlığını gösteren olguların bulunması ve tutukluluğun bu maddede sıralanan gerekçelerden biri ile haklı gösterilmesi durumunda tutuklanabilmektedir. Şüphelinin kaçma veya kaçma şüphesi uyandıran somut olguların bulunması, kaçma veya kaçma riski bulunması ya da şüpheli kişinin delilleri yok etme, gizleme veya tanıkları etkileme riski bulunduğunda tutukluluk hali haklı kabul edilmektedir. Aynı zamanda şüphelinin özellikle Devletin güvenliğine ve anayasal düzene karşı bazı suçları işlediğine dair kuvvetli şüphelerin bulunması, tutukluluk durumunu haklı göstermek için yeterlidir.

40. CMK'nın 101. maddesine göre, tutuklama kararı, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısının talebi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından, kovuşturma evresinde ise Cumhuriyet savcısının talebi üzerine veya re'sen yetkili mahkeme tarafından verilmektedir. Tutuklama ya da tutukluluğun devamı ile ilgili kararlar itiraza tabi olup, bu kararlarda hukuki ve fiili gerekçelerin bulunması gerekmektedir.

4. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair 6384 sayılı Kanun

41. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair 6384 sayılı Kanun 9 Ocak 2013 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından

kabul edilmiş ve 19 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir (6384 sayılı Kanun ile ilgili daha detaylı bilgi için, bk. *Turgut ve diğerleri* ((kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 4860/09, §§ 19-26, 26 Mart 2013).

ŞİKÂYETLER

42. Başvuran, Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasını ileri sürerek, özgürlükten yoksun bırakılmasının Sözleşme'ye uygun olmadığını; zira suç işlediğine dair hakkında inandırıcı neden bulunmadan yakalanarak tutuklandığını iddia etmektedir.

43. Başvuran yine Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasını ileri sürerek, tutukluluk süresinden ve tutukluluğunun devamına karar vermek için yerel mahkemeler tarafından dayanılan gerekçelerin yetersizliğinden şikâyet etmektedir.

44. Başvuran, birçok bağlamda Sözleşme'nin 6. maddesini ileri sürmektedir. Başvuran öncelikle, İstanbul'un merkezi yerine Silivri'de bulunan bir duruşma salonunun tercih edilmesi nedeniyle açık yargılama ilkesinin ihlal ettiğini iddia etmektedir. Ayrıca, ceza yargılaması boyunca silahların eşitliği ilkesinin ihlal edildiğini de ileri sürmektedir. Başvuran bununla beraber, soruşturma dosyasında bulunan delil unsurlarının tamamına erişimin mümkün olmadığını ve savunmasını hazırlamak için gerekli kolaylıklardan yararlanamadığını iddia etmektedir.

45. Başvuran, aynı zamanda Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasını ileri sürerek, hakkında açılan ceza davasının süresinden şikâyet etmektedir.

46. Başvuran, Sözleşme'nin 8. maddesini ileri sürerek, fazla ayrıntı vermeden, telefon dinlemelerinden ve bunların içeriğinden elde edilen bilgilerin, özel hayatın kapsamına girmesine ve söz konusu ceza yargılamasıyla herhangi bir ilgisi bulunmamasına rağmen, medya yoluyla kamuya açıklandığını ileri sürmektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Tutukluluk süresi hakkında

47. Başvuran tutukluluk süresinin Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasına aykırı olduğunu iddia etmektedir. Söz konusu madde aşağıdaki gibidir:

> "İşbu maddenin 1.c fıkrasında öngörülen koşullar uyarınca yakalanan veya tutulan herkes (...) makul bir süre içinde yargılanma ya da yargılama süresince serbest bırakılma hakkına sahiptir. Salıverilme, ilgilinin duruşmada hazır bulunmasını sağlayacak bir teminat şartına bağlanabilir."

48. Mahkeme, iç hukuk yollarının tüketilip tüketilmediğinin kural olarak Mahkeme'ye başvuru yapıldığı tarihe göre değerlendirildiğini hatırlatmaktadır. Ancak Mahkeme'nin birçok kez belirttiği gibi; bu kuralın her davanın kendine özgü koşullarıyla gerekçelendirilebilecek istisnaları bulunmaktadır (*Baumann/Fransa,* No. 33592/96, § 47, AİHM 2001-V (özetler)). Mahkeme, özellikle uzun yargılama süresi konusunda, bazı üye Devletler aleyhine yapılan başvurularda bu genel ilkedenayrıldığını hatırlatmaktadır (*Fakhretdinov ve diğerleri/Rusya* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 26716/09, 67576/09 ve 7698/10, 23 Eylül 2010 ve *Taron/Almanya* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 53126/07, 29 Mayıs 2012). Mahkeme, Türkiye aleyhine mülkiyet hakkıyla ilgili sorunlar konusunda açılan bazı davalarda da aynı şekilde hareket etmiştir (*İçyer/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No.18888/02, §§ 73-87, 12 Ocak 2006, *Altunay/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 42936/07, 17 Nisan 2012 ve *Arıoğlu ve diğerleri/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No.11166/05, 6 Kasım 2012).

49. Mahkeme, somut olayda, başvuranın tutukluluk süresinin 17 Haziran 2007 tarihinde başladığını ve 5 Ağustos 2013 tarihinde mahkûmiyetiyle sona erdiğini kaydetmektedir.

50. Mahkeme, *Koçintar/Türkiye* (yukarıda anılan, § 44) kararında, Anayasa Mahkemesine bireysel başvurunun, başvuranın Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrası bağlamındaki şikâyetine uygun bir

başvurunun, başvuranın Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrası bağlamındaki şikâyetine uygun bir telafi imkanı sunmaya elverişli olmadığıve makul başarı beklentileri sunmadığı kanaatine varmasını sağlayacak herhangi bir unsurun elinde bulunmadığına karar verdiğini hatırlatmaktadır.

51. Mahkeme, somut olayda bu içtihadını değiştirecek herhangi bir neden görmemektedir.

52. İç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle, başvuranın Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrası bağlamındaki şikâyetinin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca kabul edilemez olduğuna karar verilmelidir.

B. Suç işlediğine dair başvurandan şüphelenmek için inandırıcı nedenlerin bulunması hakkında

53. Başvuran, Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. fıkrasını ileri sürerek, suç işlediğine dair hakkında şüphe duyulması için inandırıcı neden olmadığını iddia ederek, Sözleşmenin ihlaline yol açacak şekilde yakalandığından ve tutuklandığından şikâyet etmektedir.

54. Dava konusu olay ve olguların hukuki tavsifini yapmakla yetkili olan Mahkeme (*Glor/İsviçre*, No. 13444/04, § 48, AİHM 2009) işbu şikâyetin Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrası açısından incelenmesinin uygun olduğu kanaatindedir. Söz konusu madde şu şekildedir:

> "Herkes özgürlük ve güvenlik hakkına sahiptir. Aşağıda belirtilen haller dışında ve yasanın öngördüğü usule uygun olmadan hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz:
>
> (...)
>
> c) Kişinin bir suç işlediğinden şüphelenmek için inandırıcı sebeplerin bulunduğu veya suç işlemesine ya da suçu işledikten sonra kaçmasına engel olma zorunluluğu kanaatini doğuran makul gerekçelerin varlığı halinde, yetkili adli merci önüne çıkarılmak üzere yakalanması ve tutulması;
>
> (...)"

55. Mahkeme öncelikle, Sözleşme'nin 5. maddesi, 1. fıkrası, c) bendinin, bir ceza yargılaması çerçevesinde bir kişinin ancak hakkında suç işlediğine dair inandırıcı nedenlerin bulunması halinde mahkeme önüne çıkarılması amacıyla tutuklanmasına karar verilebileceğini düzenlediğini hatırlatmaktadır (*Jėčius/Litvanya,* No. 34578/97, § 50, AİHM 2000-IX ve *Wloch/Polonya*, No. 27785/95, § 108, AİHM 2000-XI). Tutukluluk kararının dayandırılması gereken "inandırıcı olma" kavramı Sözleşme'nin 5. maddesi, 1. fıkrası, c) bendi tarafından getirilen korumanın temel unsurunu teşkil etmektedir. İnandırıcı nedenler, söz konusu kişinin atılı suçu işlediğine dair objektif bir gözlemciyi ikna etmeye uygun olguların ve bilgilerin varlığını gerektirmektedir. Bununla birlikte, inandırıcı olarak kabul edilebilecek durumlar somut olayın koşullarının bir bütün olarak değerlendirilmesine bağlıdır (*Fox, Campbell ve Hartley/Birleşik Krallık*, 30 Ağustos 1990, § 32, A Serisi no.182; *O'hara/Birleşik Krallık*, No. 37555/97, § 34, AİHM 2001-X; *Korkmaz ve diğerleri/Türkiye*, No. 35979/97, 21 Mart 2006, § 24; *Süleyman Erdem/Türkiye*, No. 49574/99, 19 Eylül 2006, § 37).

56. Mahkeme ardından, Sözleşme'nin 5. maddesi, 1. fıkrası, c) bendinin, soruşturmayı yapan görevlilerin, yakalandığı anda kişiyi suçla itham etmek için yeterli delilleri toplamış olması gerekliliğini öngörmediğini hatırlatmaktadır. Sözleşme'nin 5. maddesi, 1. fıkrası, c) bendine göre soruşturmanın konusu, tutukluluk süresince kişinin yakalanmasına dayanak oluşturan somut şüphelerin doğruluğunu kanıtlayarak veya bu şüpheleri ortadan kaldırarak soruşturmayı tamamlamaktır. Dolayısıyla, şüphelere dayanak oluşturan olgular ile ceza yargılamasının sonraki aşamalarında tartışılacak olan ve mahkûmiyete gerekçe oluşturacak veya suç isnadına temel teşkil edecek olan olguların aynı düzeyde değerlendirilmemesi gerekmektedir (*Murray/Birleşik Krallık* [BD], 28 Ekim 1994, § 55, A Serisi no. 300-A, ve yukarıda anılan *Korkmaz vediğerleri* kararı, § 26).

57. Şüphesiz Sözleşme'nin 5. maddesi, 1. fıkrasının c) bendi, Sözleşmeye taraf devletlerin güvenlik görevlilerinin organize suçlarla etkili olarak mücadelesini aşırı derecede güçleştirmeye sebep olabilecek biçimde uygulanmamalıdır (bk. *mutatis mutandis*, *Klass ve diğerleri/Almanya*, 6 Eylül 1978, § 58-68, A serisi, no. 28). Mahkemenin görevi, izlenilen meşru amaç da dâhil olmak üzere, 5. maddenin 1. fıkrasının c) bendinde belirtilen şartların somut olayda yerine getirilip getirilmediğini

belirlemekten ibarettir. Bu bağlamda, Mahkeme kural olarak kendilerine sunulan delilleri incelemek ve değerlendirmek için daha iyi bir konumda olan ulusal mahkemelerin değerlendirmesinin yerine kendi değerlendirmesini koyma yetkisine sahip değildir (bk. yukarıda anılan *Murray* kararı, § 66).

58. Mahkeme, somut olayda, başvuranın, *Ergenekon* isimli suç örgütünün, seçilen hükümeti cebir ve şiddet kullanarak devirme amacıyla faaliyetlerde bulunmakla suçlanan aktif üyelerinden biri olduğu şüphesiyle özgürlüğünden yoksun bırakıldığını tespit etmektedir. Mahkeme, özellikle 17 Mayıs 2006 tarihinde Danıştay hâkimlerine yapılan saldırıyı azmettirerek suça ortaklık etmekle suçlandığını ve örgütün baş aktörleri ile lojistik ve finansal destek sağlamak ve propaganda yapmakla görevli olan siviller arasında "köprü" rolü oynamakla suçlandığını gözlemlemektedir.Mahkeme ayrıca, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nin 5 Ağustos 2013 tarihli kararıyla, başvuranı söz konusu suçlar nedeniyle mahkûm ettiğini saptamaktadır.

59. Mahkeme, aynı zamanda soruşturma dosyasında, başvuranın ve suç ortaklarının ev ve işyerlerinde yapılan aramalar sırasında el konulan belgelerin yanı sıra telefon dinleme kayıtları ve bazı suç ortaklarının beyanları gibi delil unsurlarının yer aldığını kaydetmektedir.

60. Şüphelerin bulunduğu aşamada gereken olguları ispat etme seviyesiyle ilgili olarak Sözleşme'nin 5. maddesi, 1. fıkrasının gerekleri dikkate alındığında, Mahkeme, ceza dosyasının, başvuranın kovuşturulmasına neden olan suçu işlemiş olabileceği konusunda objektif bir gözlemciyi ikna edebilecek bilgiler içerdiği kanaatindedir.

61. Dolayısıyla, başvuranın Sözleşme'nin 5. maddesi, 1. fıkrası, c) bendi anlamında, bir suç işlemiş olabileceğine dair hakkında makul şüphe oluşturacak "inandırıcı nedenlere" dayanarak yakalanıp tutuklandığı sonucuna varmak gerekmektedir (bk. yukarıda anılan *Murray*kararı, § 63, *Korkmaz ve diğerleri* kararı, § 26 ve *Süleyman Erdem* kararı, § 37).

62. Dolayısıyla başvurunun bu kısmı açıkça dayanaktan yoksundur ve Sözleşme'nin 35.maddesi, 3. fıkrası, a) bendi ve 4. fıkrası uyarınca reddedilmelidir.

C. Ceza yargılamasının adil olup olmadığı hakkında

63. Başvuran, duruşmaların İstanbul'un merkezi yerine Silivri'de görülmesinden şikâyet etmektedir. Başvuran bu durumun, açık yargılama ilkesini ihlal ettiğini iddia etmektedir. Ayrıca, soruşturma dosyasında bulunan delil unsurlarının tamamına erişmesinin ve savunmasını hazırlamak için gerekli kolaylıklardan yararlanmasının mümkün olmaması nedeniyle adil yargılanma ilkesinin ihlal edildiğini iddia etmektedir. Bu bağlamda, Sözleşme'nin 6. maddesini ileri sürmektedir. İşbu maddenin ilgili bölümleri aşağıdaki gibidir:

> 1. Herkes davasının, (...) cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş (...) bir mahkeme tarafından (...) görülmesini isteme hakkına sahiptir. Karar alenî olarak verilir. Ancak, demokratik bir toplum içinde ahlak, kamu düzeni veya ulusal güvenlik yararına, küçüklerin çıkarları veya bir davaya taraf olanların özel hayatlarının gizliliği gerektirdiğinde ve yahut aleniyetin adil yargılamaya zarar verebileceği kimi özel durumlarda ve mahkemece bunun kaçınılmaz olarak değerlendirildiği ölçüde, duruşma salonu tüm dava süresince veya kısmen basına ve dinleyicilere kapatılabilir.
>
> (...)
>
> 3. Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir:
>
> b) Savunmasını hazırlamak için gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olmak;
>
> (...)"

64. Mahkeme öncelikle, başvuranın yargılandığı ceza davasının Yargıtay önünde halen derdest olduğunu tespit etmektedir. Dolayısıyla Mahkeme, başvuran hakkında açılan davayla ilgili genel bir inceleme yapabilecek durumda değildir.

65. Dolayısıyla ulusal mahkemeler nezdinde yürütülen davanın mevcut aşamasında başvuranın adil yargılanmaya ilişkin bir ihlal konusunda şikâyet edemeyeceği sonucuna varılmaktadır. Bununla birlikte, başvuran kendisi hakkında yürütülen ceza yargılaması sonunda iddia ettiği ihlallerden dolayı mağdur olduğunu düşündüğü takdirde, yeniden Mahkeme'ye başvurabilir. Dolayısıyla başvurunun bu kısmının incelenmesi için henüz erkendir (bk. Baltacı/Türkiye, (kabul edilebilirlik hakkında karar) No. 495/02, 14 Haziran 2005 ve Çetin Doğan, (kabul edilebilirlik hakkında karar) No. 28484/10, §§ 95-97,

10 Nisan 2012).

66. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 35. maddesinin 4. fıkrası uyarınca, başvurunun bu kısmının reddedilmesi gerekmektedir.

D. Ceza yargılamasının süresi hakkında

67. Başvuran hakkında açılan ceza davasının "makul süre" ilkesini ihlal ettiğini iddia etmektedir. Bu nedenle, Sözleşme'nin 6. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir. Söz konusu maddenin ilgili bölümleri aşağıdaki gibidir:

> "1. Herkes davasının, (...) cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş (...) bir mahkeme tarafından (...) görülmesini isteme hakkına sahiptir."

68. Mahkeme öncelikle pilot kararı usulünün uygulanmasının ardından Türkiye Büyük Millet Meclisinin 9 Ocak 2013 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair 6384 sayılı Kanunu kabul ettiğini gözlemlemektedir. Bu Kanun Mahkemeye "yargılama sürelerinin uzunluğuna" ilişkin 23 Eylül 2012 tarihinden önce yapılmış olan başvurular hakkında uygulanmaktadır. Dolayısıyla Kanunun amacı, Mahkemenin bu konudaki içtihadına da uygun olarak, ulusal hukukta "makul süre" kuralını etkin hale getirmektir.

69. Mahkeme, yargılama süresinin uzunluğu nedeniyle "makul sürede" yargılanma ilkesinin ihlal edildiğinden şikâyet eden başvuranların, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrası uyarınca ilk bakışta (*a priori*) erişilebilir ve kendilerine şikâyette bulundukları konu ile ilgili tazmin sağlamaya elverişli makul imkânlar sunan 6384 sayılı Kanun ile oluşturulan Tazminat Komisyonuna başvurmaları gerektiği kanaatine vardığı yukarıda anılan *Turgut ve diğerleri* davasında benzer bir şikâyetle ilgili olarak daha önce karar verme fırsatı bulduğunu hatırlatmaktadır. Söz konusu davada, Mahkeme, esasen pilot karar usulünden sonra davalı Devletin, ulusal düzeyde, aynı yapısal sorundan kaynaklanan birçok bireysel davaya çözüm sunan bir başvuru yolu oluşturduğunu ve böylece Sözleşme'nin temelinde yer alan ikincillik ilkesini uyguladığını tespit etmektedir.

70. Mahkeme, somut olayda bu içtihadını değiştirecek herhangi bir neden görmemektedir.

71. Bununla birlikte Mahkeme, varılan bu sonucun, 6384 sayılı Kanunla oluşturulan başvuru yolunun etkinliğini ve gerçekliğini, Tazminat Komisyonunun ve ulusal yargı organlarının vereceği kararlar ışığında yeniden değerlendirmeme ihtimali olduğu yargısına hiçbir şekilde yol açmaması gerektiğini hatırlatmaktadır. Her halükarda, söz konusu başvuru yolunun etkinliğini ispatlama yükü her zaman davalı devletin üzerindedir (yukarıda anılan, *Turgut ve diğerleri* kararı, § 57).

72. Dolayısıyla başvuranın "makul süre" bağlamındaki şikâyeti, iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

E. Başvuranın özel hayatı hakkında

73. Başvuran,–kendisine göre özel hayatın kapsamına giren ve söz konusu ceza yargılamasıyla hiçbir ilgisi bulunmayan- telefon dinlemelerinden elde edilen bilgilerin medya yoluyla kamuya açıklandığını ileri sürmektedir. Başvuran, yapılan dinlemelerin içeriğinin yayınlanmasının yasaklanması talebiyle ulusal mahkemelere başvurduğunu ve bu taleplerinin reddedildiğini eklemektedir. Bu bağlamda, Sözleşme'nin 8. maddesini ileri sürmektedir. İşbu madde şu şekildedir:

> "1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.
>
> (...)"

74. Mahkeme, öncelikle, başvuranın, şikâyet ettiği yayınların içeriğinin ne olduğu hususunda açıklama yapmadığını ve bu bilgilerin nerede yayınlandığını belirtmediğini gözlemlemektedir.

75. Mahkeme ayrıca, başvuran tarafa gönderdiği 12 Mart 2013 tarihli bir yazıyla, başvurunun birçok yönüyle ilgili olarak, özellikle başvuranın, Sözleşme'nin 8. maddesi bağlamındaki şikâyeti ile ilgili olarak tükettiğini ifade ettiği iç hukuk yolları hususunda açıklamalar talep etmiştir. İlgilinin avukatı

22 Nisan 2013 tarihinde, Mahkeme'ye bu hususla ilgili hiçbir cevap içermeyen bir yazı göndermiştir.

76. Mahkeme, bu şikâyetin başvuran tarafından sunulduğu şekliyle, yeterince gerekçelendirilmediği kanaatindedir. Bu nedenle, Sözleşme'nin 35. maddesinin 4. fıkrası uyarınca başvurunun bu kısmının kabul edilemez olduğuna karar vermek gerekmektedir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oybirliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir.*

Stanley Naismith
Bölüm Yazı İşleri Müdürü

Guido Raimondi
Başkan